

Justícia i Pau de Catalunya, després de temps de reflexió sobre com garantir el dret a un treball decent a la població, concloem la nostra tasca amb el manifest següent:

Crida de Justícia i Pau de Catalunya Cal garantir el dret a un treball decent

Les comissions de Justícia i Pau de Catalunya en els darrers anys hem reflexionat conjuntament, a la llum del pensament social cristià, sobre el món de treball i les conseqüències que la crisi econòmica ha tingut sobre les condicions de treball i de vida de bona part de la població catalana que viu del seu treball. En particular, hem reflexionat sobre la creixent precarietat laboral i la terrible realitat de l'atur, veritable "desastre social". Fruit de les diferents anàlisis i els debats organitzats sobre la matèria -alguns coorganitzats amb les comissions de la resta de l'Estat espanyol- i dels diversos documents i informes estudiats, concloem la nostra tasca amb el document de síntesi següent:

1. Cal prendre's més seriosament que **el treball és un bé i un dret fonamental de tota persona, vinculat a la dignitat humana**. El treball no és només una font d'ingressos, encara que tot treballador i treballadora treballin per obtenir un diners mitjançant els quals poder atendre les pròpies necessitats. Tampoc no pot ser considerat un simple cost, una mercaderia o una pura força de producció. El treball és una activitat amb la qual les persones desenvolupem la nostra creativitat i les nostres capacitats, majoritàriament adquirides amb un esforç, i també ens comuniquem amb els altres, ens sentim útils i compromesos amb la nostra societat, potenciem la nostra autoestima i contribuïm al bé comú. Alhora, el fet de treballar suposa un reconeixement social que ens dignifica com a persones i membres de la societat i opera com la principal via d'integració social. En definitiva, el treball és un bé per a la persona, que li permet realitzar-se ella mateixa com a tal i que expressa i augmenta la seva dignitat. Per tot això, com ens ha recordat recentment el Papa Francesc, "en l'actual realitat social mundial, més enllà dels interessos limitats de les empreses i d'una qüestionable racionalitat econòmica, és necessari mantenir sempre com a objectiu prioritari l'accés al treball per a tothom.
2. Tanmateix és **important poder treballar en unes condicions que dignifiquin la persona**. No és el mateix treballar en unes condicions que en unes altres. Cal respectar els drets laborals: a una remuneració justa, al descans, a la seguretat i higiene, a la protecció social... Situacions laborals com els baixos salaris, la temporalitat, el treball a temps parcial no volgut, els excessos de jornada laboral, els horaris irracionals, la subocupació, els falsos autònoms, l'economia submergida, etc. són molt presents en el nostre marc laboral i exercides de forma forçada per la major part de les persones afectades. La pèrdua de drets laborals ha portat a la generalització de la precarietat, és a dir, de treballadors i treballadores que viuen de forma continuada en alguna o varies de les situacions destacades. Malauradament la figura del treballador pobre s'ha estès per tota la geografia catalana.
3. **La precarietat laboral no s'entén sense la seva vinculació a la precarietat personal i social**. No tenir treball o tenir-lo precari significa no poder portar a terme els projectes personals de vida individual o familiar. Tot i que les estadístiques indiquen que l'ocupació està creixent, no ens podem conformar quan aquesta ocupació no és de qualitat i no permet als treballadors i treballadores viure dignament. Són moltes les trajectòries laborals precàries per a una bona part de la ciutadania del nostre país.
4. Els efectes de les polítiques anticrisi sobre l'ocupació han portat fins al moment a una **major destrucció d'ocupació i a una major flexibilitat laboral**, que s'ha traduït en un augment en el nombre d'acomiadaments i en les dificultats per a la negociació col·lectiva. Tot plegat ha fet perdre poder de negociació als treballadors assalariats i competitivitat a la nostra economia.

5. Precisament, organismes internacionals com la OIT manifesten que el principal repte que es planteja a l'agenda de treball decent a Catalunya, i al conjunt de l'Estat espanyol, és la **lluita contra la precarietat laboral. En aquest sentit, cal tenir present que l'Agenda 2030 de desenvolupament sostenible de Nacions Unides ha fixat com a vuitè Objectiu de Desenvolupament Sostenible el foment del treball decent.**
6. Les causes de tot plegat tenen a veure, en el nostre país, amb un **model productiu basat en l'especialització en sectors amb baixos nivells d'innovació i productivitat**, la creació d'ocupació amb baixos nivells de qualificació, la legislació permissiva (reformes laborals), l'excessiva rotació laboral per l'elevada temporalitat laboral i les estratègies empresarials acomodaticies.

És per tot això que reivindicuem:

1. **Una societat que tingui com a objectiu prioritari un treball decent per a tothom**, que faciliti l'autonomia i la disponibilitat de recursos suficients per a la materialització dels projectes de vida individual i familiar.
2. **Una valoració de l'ocupació tant des del punt de vista quantitatiu com qualitatiu**, perquè ambdues perspectives són igualment importants per poder garantir el benestar i el desenvolupament de les persones.
3. **Una recuperació econòmica acompanyada per la creació d'ocupació suficient** que redueixi la taxa d'atur de forma ràpida i sostinguda fins a nivells anteriors als dels inicis de la crisi, i fins i tot inferiors. El nivell elevat d'atur al nostre país és estructural, per la qual cosa s'ha d'aprofitar el creixement econòmic per assentar les bases per a una ocupació molt més estable i duradora.
4. **Una millora de la protecció social**, reduint al màxim possible el nombre de persones sense cap mena de cobertura, sobretot d'aquelles que han perdut la seva ocupació i els costa reincorporar-se al mercat de treball, evitant que formin part de la pobresa i exclusió social, que també es presenten com a estructurals. Són moltes les llars en les quals cap membre actiu treballa i, per tant, no hi entren rendes provinents del treball.

I, per això, demanem als poders públics i als agents socials que treballin en favor de:

1. Incentivar les **inversions en economia productiva** i gravar les inversions financeres especulatives per poder potenciar l'activitat generadora d'ocupació de qualitat. És necessari implementar una **política industrial** adequada, donar un major suport a la diversitat productiva, la creativitat empresarial, la **petita i mitjana empresa i els autònoms**, i afavorir l'accés al crèdit, i també donar el suport necessari a l'**agricultura i la ramaderia diversificades i sostenibles**, i a la preservació del medi rural.
2. Promoure i donar major **suport a les iniciatives d'economia social, solidària i cooperativa** que siguin generadores d'ocupació de qualitat i que afavoreixen la inserció social i laboral de col·lectius amb majors dificultats d'accés al mercat laboral.
3. Estudiar i impulsar polítiques que generin la creació de **llocs de treball de qualitat en serveis d'interès públic o social**, especialment en àmbits com la cura de persones.

4. Portar a terme **polítiques actives i personalitzades d'ocupació que augmentin les competències dels treballadors i treballadores** amb una millor capacitat professional. Aquestes polítiques han de tenir programes ben orientats i eficaços, incloure una rigorosa avaluació i disposar d'una dotació suficient.
5. Disposar d'un **sistema de protecció social ben dissenyat** amb l'objectiu d'incentivar alhora la recerca de treball, la reducció de la pobresa i les desigualtats socials. D'aquesta manera es facilitarà l'augment de la demanda interna de la nostra economia i la reducció de la desocupació.
6. Avançar cap a l'establiment de mecanismes que assegurin **una renda mínima garantida** per a tots els ciutadans.
7. Obrir un debat social i polític en profunditat sobre les possibilitats d'un **repartiment més just del treball productiu disponible** a la nostra societat, a partir de l'estudi seriós de propostes com la reducció de la jornada laboral i de les hores extres, o l'avançament de la jubilació.
8. Potenciar el **diàleg social i la negociació col·lectiva** com a instruments essencials per a la cohesió social.
9. Impulsar **polítiques de cooperació** amb els països pobres que afavoreixin la creació i manteniment de llocs de treball dignes i la lluita contra l'explotació laboral com a factors claus de desenvolupament. Això inclou promoure un consum públic i privat més responsable, que no afavoreixi condicions laborals inadequades en els països en desenvolupament.

En el nostre debat intern també hem destacat la **necessitat d'un compromís social i polític per part de la ciutadania** com a via per a la millora de les condicions de vida de les persones. Amb el compromís en moviments i agrupacions socials, plataformes ciutadanes, organitzacions sindicats i gremials, i partits i agrupacions polítiques és molt ampli el ventall d'actuacions possibles i d'incidència política i social. Fem una crida, doncs, a la conscienciació ciutadana i política de la greu situació que es viu en el món laboral del nostre país. El període de crisi ha comportat limitacions de recursos molt discutibles, i en certs casos també pot haver servit d'excusa per encobrir la manca real de voluntat per donar resposta a unes demandes socials justes. La recuperació que es comença a manifestar en l'àmbit macroeconòmic hauria de servir per dur a terme un gir important en les polítiques econòmiques i socials per posar les persones, sobretot les més vulnerables, i la seva dignitat com a objectiu d'acció prioritària.

Justícia i Pau de Catalunya
26 de novembre de 2015

S'adhereixen a aquest manifest:

Secretariat Interdiocesà de Pastoral Obrera de Catalunya
ACO – Acció Catòlica Obrera
GOAC – Germandat Obrera d'Acció Catòlica
JOC – Joventut Obrera Cristiana
MIJAC – Moviment Infantil i Juvenil d'Acció Catòlica